

**TØNSBERG
KOMMUNE**

– der barn ler

ÅRSPLAN

FYLLPÅ BARNEHAGE

2024

Forord

Årsplan for de kommunale barnehagene i Tønsberg bygger på FNs Barnekonvensjon, «Lov om barnehager» og «Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver».

Videre bygger årsplanen på Tjenestestrategier for oppvekst og læring samt virksomhetsplanen for de kommunale barnehagene.

Virksomhetsplanen gir følgende føringer:

- Alle barnehager skal ha kjennskap til barnekonvensjonen om barns rettigheter
- Alle barnehagene har satsninger som fremmer inkluderende felleskap hvor alle er med i et bredt mangfold
- Barnehagene skal jobbe langsiktig og systematisk over flere år
- De skal videreutvikle en kultur for erfaringsdeling og kompetansedeling
- Barnehagene skal utvikle grunnkompetansen for å ivareta alle barn i barnehagen

Årsplanen er et arbeidsredskap for barnehagepersonalet, og skal dokumentere barnehagens valg og begrunnelser.

De kommunale barnehagene i Tønsberg har en årsplan som følger kommuneplanens 4-årige handlingsdel. Årsplanen gjelder for kalenderåret. Den revideres årlig og fastsettes i Samarbeidsutvalget før den trer i kraft.

Barnehagene skal i tillegg utarbeide planer for kortere og lengre tidsrom og for ulike barnegrupper etter behov.

Felles rutinebeskrivelser finnes i Kvalitetssystemet og annen aktuell informasjon finnes på Tønsberg kommunes hjemmeside under «Barnehage».

1. Barnehagens visjon- og verdigrunnlag

Tønsberg kommune har en felles visjon; «Der barn ler – sammen skaper vi en nytenkende, trygg og bærekraftig kommune». Alt arbeid i Tønsberg kommune skal preges av å skape tillit gjennom å være åpen, oppriktig og profesjonell.

1.1: Visjon; «Der barn ler – Sammen skaper vi en nytenkende, trygg og bærekraftig kommune».

I gjennom barnehageloven § 42 er vi forpliktet til å sikre at barnehagebarn har et trygt og godt psykososialt barnehagemiljø, og at alle som arbeider i barnehagen skal følge med på hvordan barna har det i barnehagen. Vi vet at ikke alle barn ler, men vi arbeider kontinuerlig for at visjonen skal være virkeligheten i Fyllpå barnehage. Vi er opptatt av å gi barna med familiene en trygg start på livet, og har fokus på å være en trygg og sikker havn for både små og store som kommer inn i barnehagen vår. Barnehagen er en viktig arena for å skape grunnlaget for psykisk helse, igjennom lek og gode relasjoner ruster vi barna til å møte samfunnet rundt oss.

1.2: Verdier;

Vi skaper tillit gjennom å være åpne, oppriktige og profesjonelle. Vi har i flere år jobbet systematisk med holdninger hos de ansatte, dette er synlig i møte med foresatte og barn. Vi fremstår som åpne, oppriktige, profesjonelle og tillitsskapende i det arbeidet vi utfører. Vi skal ha et stort fokus på mandatet til barnehagen med utgangspunkt i det lovverket og de rammene som gjelder. Personalet skal ha gode diskusjoner og refleksjoner over mandatet til barnehagen med hovedfokus på Barnekonvensjonens artikkel 3 "til barns beste". Gjennom klar og tydelig ledelse, med varme og krav, ønsker vi å fremstå med høy kvalitet i alle ledd i organisasjonen.

1.3: Barnehagens pedagogiske plattform/pedagogiske grunnsyn

Barnekonvensjonen er vårt kompass når vi planlegger innhold på vegne av barna i Fyllpå barnehage og hvordan vi ansatte møter barn i hverdagen. Vi prioriterer leken som det aller viktigste, i det legger vi: tilstedeværende ansatte som kan inspirere og bidra inn i leken med seg selv og kreative rom som barn vil leke i. Vi er opptatt å skape et inkluderende miljø, hvor det er rom for å være ulike. Vår profesjonelle rolle er å bygge og styrke den enkeltes identitet, samtidig som vi skal respektere hverandre og lære å forholde oss til hverandres ulikheter. En del av dette arbeidet gjøres gjennom å lære om ulike livssyn, tro og tradisjoner, som er representert hos oss og i samfunnet vi er en del av.

Vi er opptatt av kvaliteten i relasjoner, det skal oppleves trygt og godt å være barn, foreldre og ansatte i Fyllpå barnehage.

Relasjoner er et viktig verktøy for følelsesmessig utvikling. Vi vet at følelsesmessige ferdigheter utvikles gjennom stimulering fra omverdenen. De dyptliggende følelsesmessige strukturene utvikles ved å inngå i et synkronisert og speilende samspill med andre menneskers ifølge hjerneforsker Allan Schore (2003).

1.4: Barnehagens satsningsområde/prosjekt

Satsningsområde : Inkluderende fellesskap i praksis

Vi skal innfri barns rettigheter, som er forankret i Grunnloven § 104, Lov om barnehager og FNs barnekonvensjon. Barnehagen har jobbet systematisk med kompetanseheving for alle ansatte gjennom flere år og viderefører prosjektet psykisk helsefremmende barnehager og systematisk kompetanseheving.

Barnehagen er deltagende i tønsberg kommune sitt kompetansehevingsprosjekt: **inkluderende fellesskap i praksis**

Det er et mål at alle Tønsberg-barnehagene-forsetter å utvikle seg som lærende organisasjon. Kompetanseutviklingsarbeid i barnehagene skal være kontinuerlige prosesser. Systematisk og kollektivt vurderings- og refleksjonsarbeid legger grunnlag for barnehagen som lærende organisasjon. Hele personalet skal reflektere rundt faglige og etiske problemstillinger, og holde seg faglig oppdatert. Barnehagebasert kompetanseutvikling er en måte å jobbe på der ledelsen og hele personalet deltar i en felles utviklingsprosess. Dette øker muligheten for felles læring og utvikling av eksisterende praksis.

Til grunn ligger de ansattes verdier og holdninger og en må se både enkelt barnet og hvordan det fungerer sammen med andre.

- **Inkluderende miljøer**
- **Inkluderende holdninger**
- **Inkluderende handlinger**

I utviklingsarbeid er det sentralt å definere kjernekomponentene i endringen. De ansatte må trene på kjernekomponentene i det daglige arbeidet.

Hvordan arbeider vi med kjernekomponentene?

BARNES RETT TIL LEK: leken skal prioriteres.

De ansatte;

- har kunnskap om barns rett til lek, lekens betydning og lekens egenverdi i barns liv
- organisere dagen slik at barna kan sette i gang, styre og strukturere leken sin selv
- skaper fysiske miljøer der kunnskap om lek gjenspeiles
- strukturerer rom, leker og materialer slik at det inviterer til lek
- deltar i barns lek på en støttende og utforskende måte
- har et tilgjengelig fagspråk knyttet til lekens betydning, lekemiljøer og materialer

(L. Melvold, 2019:267)

BARNES RETT TIL BESKYTTELSE:

De ansatte:

- har kunnskap om barns rett til trygghet
- har kunnskap om tilknytning, og relasjonskompetansen.
- har bevisst forhold til og kunnskap om at barn kan komme i vanskelige livssituasjoner og at de kan være utsatt for omsorgssvikt, vold og seksuelle overgrep
- ivaretar barns verdighet og har kunnskap om barns sårbarheter og ulike smerteuttrykk
- har gjørekompetanse som trygger barn i sårbare livssituasjoner
- forstår betydningen av og samarbeider systematisk med kolleger, foreldre og aktuelle instanser.

(L. Melvold, 2019:211)

BARNES RETT TIL Å SI SIN MENING :

De ansatte :

- Har kunnskap om prosjektarbeid som arbeidsmetode.
- Har kunnskap om hvordan man kan jobbe for å fremme lek, fellesskap og tilhørighet igjennom prosjektarbeid.
- Bruker pedagogisk dokumentasjon på en måte som er meningsfull for barna
- Skaper inkluderende fellesskap der barn er meningsfulle aktører og bidragsytere.
- Barnehagen starter hvert år med felles prosjektittel, og arbeider prosjektbasert igjennom hele året for å skape en opplevelse av sammenheng og mening.

(L. Melvold, 2019:314)

Vi jobber med prosjektet «Alt i meg». Personalet fått kunnskap om vold, seksuelle overgrep og barns seksuelle helse. Seksuell helse for barn innebærer at de forstår, aksepterer og mestrer egne følelser og er trygg på egen kropp. Igjennom arbeidet vil de lære å sette grenser for seg selv og respektere andre. Vi har en profesjonell holdning til barns seksualitet der vi ønsker å jobbe forebyggende mot overgrep og vold. Det å ha et språk om kropp, følelser, vonde, og gode berøringer, grenser, gjør at barna blir mer kompetente til å si ifra dersom noe vondt skjer med dem. Barn er nysgjerrige og utforskende på egen kropp, og andres kropp, derfor er det viktig at vi har kompetente ansatte som har kunnskap om barns seksuelle lek. Barn leker for å forstå, og bli kjent med verden. Vi tenker også at det er viktig å gi barna et språk om kropp før vi snakker om vold og seksuelle overgrep. Barna vil møte temaer som er tilpasset sin alder, og modenhet, derfor vil barna møte ulikt innhold i de ulike gruppene. Vi tenker det som et prosjekt som skal vare et helt barnehage liv.

«Gjennom den daglige og nære kontakten med barna er barnehagen i en sentral posisjon til å kunne observere og motta informasjon om barnas omsorgs- og livssituasjon. Personalet skal ha et bevisst forhold til at barn kan være utsatt for omsorgssvikt, vold og seksuelle overgrep, og vite hvordan dette kan forebygges og oppdages.» (Rammeplan 2017)

«Barna skal bli trygge på egen kropp, får en positiv oppfatning av seg selv og blir kjent med egne følelser. Barna skal setter grenser for egen kropp og respekterer andres grenser.» (Rammeplan 2017)

2. Barnehagens formål og innhold

2.1: Omsorg

Omsorg er et stort etisk ansvar for personalet. De må møte barna på en omsorgsfull måte som gir barna trivsel og utvikling. Det er den ansatte som har ansvaret for relasjonen og som må justere seg til barnet og bruke tid for å bli kjent med det enkelte barns individuelle behov. Omsorg skaper tilhørighet og alle trenger å kjenne tilknytning til andre mennesker og være i en anerkjennende relasjon. Det er derfor viktig at vi legger til rette for at det oppstår gode omsorgsfulle relasjoner mellom barn som gjør at de ikke bare er mottakere av omsorg, men at de også kan være aktive omsorgsgivere overfor hverandre. Gjennom vårt kompetansehevingsprosjekt gir vi de ansatte muligheten til å arbeide med å utvikle egen praksis, væremåte, holdninger og verdier. Dette gjøres gjennom refleksjoner i hverdagen, bruk av praksisfortellinger og en god tilbakemeldingskultur.

2.2: Lek

I Fyllpå barnehage skal leken bli verdsatt som betydningsfull i seg selv, uten at leken blir forstått som en metode eller et instrument for læring. Leken er en viktig del av barns liv og væren, det stiller høye krav til personalet i å legge til rette for barns lek og handling. Kunnskaper om lek, lekekompetanser og selv inneha evnen til å fremstå som «homo - ludens» - det lekende menneske, vil være avgjørende for å fremme og styrke barnas lek.

Hvordan barnet er i lek i barnehagen har betydning for hvordan barnet er i samspill med andre, og utvikler sosiale ferdigheter, hvordan barnet bruker sitt språk og utvikler språkkompetanse, hvordan barnet er i bevegelse og da sin motoriske utvikling.

Det handler først fremst om å leke og samtidig risikere å lære noe. Barns utvikling av sosial kompetanse er avgjørende for å inngå i lek og samspill med andre barn.

Leken er grunnleggende viktig for barns psykiske helse. Det er av betydning at personalet har kompetanse til å observere barns samspill og lek, og til å veilede og korrigere adferd som bidrar til utenforskap. Det er alltid de voksnes ansvar å ta krenkelser og mobbing på alvor, og gi støtte og veiledning slik at barn opplever tilhørighet og får være en del av leken og fellesskapet.

Vi jobber aktivt med leken i arbeidet mot å forebygge utestenging og mobbing i barnehagen. Barnehagen skal forebygge tilfeller hvor barn ikke har et trygt og godt barnehagemiljø ved å arbeide kontinuerlig for å fremme helsen, trivselen, leken og læringen til barna.

«§ 41. Nulltoleranse og forebyggende arbeid

Barnehagen skal ikke godta krenkelser som for eksempel utestenging, mobbing, vold, diskriminering og trakassering. Alle som arbeider i barnehagen, skal gripe inn når et barn i barnehagen utsettes for slike krenkelser.» (Barnehageloven § 41)

[Tønsberg barnehagene har en handlingsplan mot mobbing.](#)

2.3: Danning

Danning handler om å utvikle kunnskap, verdier og holdninger sammen, gjennom dialog og samspill med omverden. Danning skal sette barna i stand til å tenke selv, søke kunnskap, reflektere over og vurdere vedtatte sannheter, stille spørsmål og yte motstand på egne og andres vegne. Danning er en personlig prosess og samtidig en kontinuerlig samspillsprosses mellom mennesker og omgivelsene. I vårt arbeid med danning legger vi vekt på å ta barnet på alvor, og utvikle barnets selvfølelse. I barnehagen er omsorg, lek og læring viktige deler av og en forutsetning for denne prosessen. Prosessen er med på å forme vår identitet og selvforståelse. Dette er en viktig del av å være i et fellesskap og som deltakere i et demokratisk samfunn.

2.4: Læring

«Barnas nysgjerrighet, kreativitet og vitebegjær skal anerkjennes, stimuleres og legges til grunn for deres læringsprosesser. Barna skal få undersøke, oppdage og forstå sammenhenger, utvide perspektiver og få ny innsikt. Barna skal få bruke hele kroppen og alle sanser i sine læringsprosesser. Barnehagen skal bidra til læringsfellesskap der barna skal få bidra i egen og andres læring.»

(RP 2017)

Vi har et helhetlig læringssyn der vi vektlegger betydningen av den frie, spontane leken og anerkjenner betydningen av lek for barns læring. I Fyllpå bruker vi prosjektarbeid, og multisanselig møteplasser som utgangspunkt for læring. Vi har i flere år arbeidet med multisanselighet og kunst. Prosjektarbeid handler om det som har vært, det som er og det som skal bli, og om å skape forbindelser gjennom en innrammet praksis.

Å bygge positiv og inkluderende kultur sammen med barna i barnehagen henger sammen med innholdet og hva barn og ansatte er sammen om i hverdagen. Her må vi velge sånn at vi gjør innholdet meningsfullt og interessant for både barna og de ansatte. Hvis vi lærer oss et kreativt tankesett fra vi er små, sitter det i ryggmargen. Kreativitet er en muskel som kan trenes og utvikles, akkurat slik som når en trener for å komme i fysisk form.

I Fyllpå barnehage har vi valgt å utforske verden og oss selv i møte med rom, miljø og materiell. Barn utforsker omverden med kropp og sanser. Barna får dybdelæring gjennom å gjøre, bruke erfaring og inngå i samspill, altså prinsippet «Learning by doing» (John Dewey). Dewey så læring som en aktiv prosess som foregår inni individet, i det individet inngår i et samspill med sine omgivelser. Han så bort i fra forståelser omkring læring, som en form for overføring av informasjon fra et individ til et annet, også kalt passiv lytting. I stedet forstod han det som avgjørende for læringsprosesser at individet var både aktivt og engasjert i prosessen. I Fyllpå ser vi læring som en aktiv, kroppslig og meningsfull prosess, der vi er til stede "her-og-nå", med våre sanser, kropp, samt individuelle erfaringer, tanker og opplevelser. Ved å involvere våre sanser, samt kroppslige tilstedeværelse i læringsprosessene, tror vi både minnet og læringsevnen vil styrkes.

Vi ønsker på denne måten stimulere barna til å ville aktivt ta del i utforskning av rom, miljø og materialitet. Vi ønsker å skape spennende lekemiljø.

Udefinert materiell har egenskapen å kunne stimulere og øve kreativiteten og fantasien vår. Fordi materialet mangler inskripsjon, eller oppskrifter omkring "riktig" bruk, vil det udefinerte slik skape rom for barnas eget skapende arbeid og ikke begrense leken på lik måte.

3.0: Medvirkning:

3.1: Barns medvirkning:

Barnekonvensjonen Artikkel 13 - Barnet skal ha rett til ytringsfrihet. I Fyllpå er vi opptatt av barnas stemme, og vi skal ta barnet på alvor i alle situasjoner som

omhandler barnet. Barns medvirkning betyr ikke at barnet skal få bestemme alt, men at det skal være rom for å ytre sin mening, og bli hørt i hverdagssituasjoner. For at samspillet skal utvikle seg i en positiv retning er det viktig at barnet får være med på å medvirke i det som berører det. Vi er åpne for barns perspektiv, og at det ikke nødvendigvis er den ansatte som har rett eller eier sannheten. I arbeidet med barns medvirkning må de ansatte være lydhøre ovenfor barnets signaler - de må kjenne til barns ulike uttrykksformer, og tilrettelegge for medvirkning tilpasset barnet alder, og ulike forutsetninger.

3.2: Foresattes medvirkning:

God kommunikasjon mellom foreldre/foresatte og ansatte er en forutsetning for barnets psykiske og fysiske helse, trivsel og utvikling. Barnehagene tilbyr minimum to samarbeidssamtaler i året, i tillegg kan begge parter be om samtale ved behov.

Tema på foreldremøter blir valgt ut fra pedagogiske satsingsområder og/eller i samarbeid med SU/FAU (Foreldrenes arbeidsutvalg). Samarbeidsutvalget (SU) har møter etter behov, minimum to ganger pr år. Hver barnehage har SU og FAU. Se også mer informasjon om Foreldreutvalget for barnehager (FUB):

<http://www.fubhg.no/>

Vi vil jobbe for at det skal være en lav terskel for foreldrene for å ta kontakt med barnehagen når de ønsker det. Tønsberg kommune vektlegger tverrfaglig samarbeid og tidlig intervensjon. Barnehagen samarbeider med pedagogisk psykologisk tjeneste (PPT), helsestasjon, barnevern, incestsenteret og andre linjetjenesten der det er relevant. Incestsenteret i Vestfold har opplæring/informasjon for alle ansatte, foreldre til de eldste barna og med de eldste barna en gang i året.

I Tønsberg kommune har vi et tilbud som heter ressursteam, det er et tverrfaglig lavterskeltilbud, der foreldre og /eller personalet kan få veiledning av ulike utfordringer knyttet til barn eller barnegrupper. Det avholdes to ganger i halvåret og består av representanter fra: PPT, helsestasjonen, og familiehuset.

4.0: Vurdering

Pedagogisk dokumentasjon er en viktig del av vår arbeidsmåte som berører strukturer i organisasjonen. Den følger prosesser og hjelper barn og ansatte med å skape forandring, framdrift og fordypning gjennom refleksjon. I Fyllpå barnehage skal det dokumenteres for å skape et springbrett for hva som kan

komme til å skje, samtidig som den skal vise vår felles historie. En forutsetning for å få til utvikling i ønsket retning er regelmessig vurdering og evaluering. I Fyllpås skriver vi periodeplaner for hver avdeling, og didaktiske planer for aktiviteter og prosjekter. Vi evaluerer regelmessig arbeidet vårt i forhold til årsplan og rammeplan.

Systematisk vurdering av arbeidet i barnehagen gjennomføres på interne møter og planleggingsdager, gjennom brukerundersøkelser og tilbakemeldinger i foreldresamarbeid. I forbindelse med evaluering av barnehagens innhold, pedagogiske aktiviteter, arrangementer og høytidsmarkeringer bruker vi blant annet «Gjort - Lært - Lurt metoden». Vi benytter praksisfortellinger til å reflektere over praksis, og til å se betydningen av hvorfor vi gjør som vi gjør, med mål om en barnehagepraksis som er psykisk helsefremmende for barn, foreldre og personal.

5.0: Overganger

5.1: Hjem – barnehage

Vi følger rutinen som er laget for overgang [hjem – barnehage](#).

«Barnehagen skal i samarbeid med foreldrene legge til rette for at barnet kan få en trygg og god start i barnehagen. Barnehagen skal tilpasse rutiner og organisere tid og rom slik at barnet får tid til å bli kjent, etablere relasjoner og knytte seg til personalet og til andre barn. Når barnet begynner i barnehagen, skal personalet sørge for tett oppfølging den første tiden slik at barnet kan oppleve tilhørighet og trygghet til å leke, utforske og lære,». Jfr. rammeplanen 2017.

Vi benytter trygghetssirkelen som en modell for hvordan vi jobber i tilvenningsprosesser i barnehagen. Hvert år deltar noen i personalet på kurset «se barnehagebarnet innenfra» i regi av Tønsberg kommune. Her får de ansatte kompetanse om trygghetssirkelen, og det å se bakenfor barns handlinger. For barns handlinger kan være et uttrykk for noe annet enn det vi tror. I vår barnehage tar vi tidlig kontakt med de foreldrene som får tildelt plass for sine barn hos oss. Det blir arrangert et eget foreldremøte der vi presenterer barnehagen og våre satsningsområder. Vi tar utgangspunkt i trygghetssirkelen og presenterer våre rutiner i forhold til tilvenningsprosessen. Det legges opp til en foreldreaktiv oppstart der barn og foreldre gis mulighet til å bli kjent allerede fra våren av når barnet får tildelt barnehageplass. Oppstart tilpasses det enkelte barns behov. Det avhenger av barnets alder, behov for trygghet og tid til å utvikle

en relasjon til personalet på avdelingen. Foreldre og pedagogisk leder har tidlig en «bli-kjent-samtale» der vi bruker tid til å snakke om barnets, og familiens, historie fra fødsel og fram til i dag. Vi oppfordrer foreldrene til å bruke god tid på tilvenningsperioden.

5.2: Barnehage – skole

Overgang og sammenheng mellom barnehage og skole er beskrevet i en egen rutine utarbeidet i Tønsberg kommune. Den skal sikre at viktig og relevant informasjon om barnet skal overføres fra barnehage til skole i samarbeid med foreldre/foresatte. [O-S-S- Rutine](#)

Målsettingen er å lage en god overgang fra barnehage til skole. I april fyller pedagogisk leder i samarbeid med foresatte ut et overførings skjema. De foresatte skal i tillegg fylle ut skjema «barnets stemme» i samarbeid med barnet. Dette er en del av barnehagen og skolens kvalitetsarbeid skal barnets stemme høres i forhold til overgang.

For barn med spesielle behov så skjer denne informasjonsutvekslingen i august året før barnet skal begynne på skolen. På dette møtet deltar PPT og eventuelt andre spesialisthelsetjenester på et møte sammen med foreldre og pedagogisk leder og styrer i barnehagen.

5.3: Interne overganger

Ved bytte av avdeling i egen barnehage har personalet god dialog og sørger for at pedagogisk leder får nødvendig informasjon om barnet og foreldresamarbeidet. Barnet skal forberedes godt, og være på besøk og delta i enkelte aktiviteter sammen med ny barnegruppe en tid i forveien når det er mulig. Vi etterstreber å ivareta barns beste og barnets behov for trygge voksenrelasjoner i overganger fra en avdeling til en annen.